

*Г. В. Михайлова,
студентка V курсу 10 групи
Інституту прокуратури
та кримінальної юстиції,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, м. Харків*

ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ЗАСУДЖЕНИХ ДО ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ВІДБУВАННЯ ПОКАРАННЯ

Звільненню засуджених від відбування покарання передують підготовчі заходи, які починаються задовго до нього. Під час підготовки до нього особи, яка певний час була ізольованою від соціуму, спеціалісти мають враховувати фактор різкої зміни потреб, які виникають після звільнення.

Метою підготовки до звільнення осіб, які відбувають покарання у виді обмеження або позбавлення волі на певний строк, є забезпечення ефективної ресоціалізації.

На основі піраміди потреб особистості за А. Маслоу можна навести найбільш типові проблеми, з якими найчастіше стикаються особи, які звільняються з місць позбавлення волі [4].

Перша група проблем пов'язана із задоволенням базових потреб (їжа, одяг, житло, захищеність тощо) для забезпечення основних умов життєдіяльності особистості. До таких потреб можна віднести відновлення документів, визначення місця проживання, працевлаштування, вирішення питань щодо стану здоров'я.

Практика свідчить, що багато осіб, які відбувають покарання в місцях позбавлення волі, не мають необхідних документів, і саме це часто стає перешкодою для успішної соціалізації після звільнення.

У чинному законодавстві закріплено важливе для звільнюваних положення про те, що засуджені, які відбували покарання в місцях позбавлення волі, повертаються до житлових приміщень, у яких проживали до арешту і які зберігаються за ними (ст. 71 ЖК України) [1]. Проте засуджені, які відбувають покарання, хоч і мають житло, але не завжди можуть повернутися на колишнє місце проживання через обставини в сім'ї, конфлікти з найближчим соціальним оточенням тощо.

Як вважає А. І. Зубков, «питання трудового і побутового влаштування звільнених на волю і раніше вирішувалися з великими потугами» [3, с. 4]. У сучасних умовах для багатьох звільнених проблема їх працевлаштування практично є нерозв'язною. На працевлаштування після звільнення з місць позбавлення волі можуть розраховувати тільки особи, які

мають високу кваліфікацію та великий трудовий стаж за фахом.

Перебування в установі закритого типу, особливо коли мова йде про тривалу ізоляцію, завдає шкоди як психічному, так і фізичному здоров'ю, що ускладнює подальше життя.

Друга група проблем пов'язана з потребами у спілкуванні та налагодженні стосунків з певними соціальними групами (сім'я, трудовий колектив тощо). Як вважають О. М. Бандурка, В. М. Трубніков та А. О. Яровий, «сім'я для звільненого з місць відбування покарання виступає основним середовищем, від матеріального і морального становища якої, як правило, залежить успішне протікання його соціальної адаптації» [2, с. 96]. Факторами, які ускладнюють відновлення повноцінних взаємин із сім'єю, є: особливості сімейних стосунків до засудження особи, специфіка скоєного злочину, тривалість ізоляції тощо. Як показує практика, багато сімей не витримують тривалої розлуки, у звільнених жінок сім'ї розпадаються частіше, ніж у чоловіків.

Окрім взаємин із сім'єю, особа, яка звільняється з місця позбавлення волі, матиме й контакти з друзями, знайомими, з якими такі зв'язки існували до позбавлення волі. Проблема в даному разі полягає в тому, що взаємодія зі знайомими з минулого, які часто мають схильність до негативної моделі поведінки, може призводити до нових протиправних вчинків, що спричинить повторне потрапляння в умови ізоляції.

Третя група проблем пов'язана з реалізацією потреб у самовираженні, самореалізації – потреби в реалізації потенційних можливостей і зростанні як особистості.

Кожна людина окрім базових потреб має особисті потреби найвищого порядку, які називають по-різному: потреби розвитку та вдосконалення, потреби самореалізації, духовні потреби тощо. А. Маслоу визначив потреби вищого рівня як «бажання стати більшим, ніж ти є, стати усім, на що ти спроможний». Потреби цієї категорії з'являються у разі задоволення потреб попередніх рівнів. Але необхідно пам'ятати, що потреби людини залежать від оточення, а також змінюються разом із ним. Ця залежність проявляється у кількох видах: референтна (спрацьовує механізм наслідування), інформаційна (особа змушена некритично використовувати наявну інформацію), владна залежність (залежність індивіда від людини, що має високий авторитет) [5, с. 224].

Таким чином, варто зауважити, що доки не будуть вирішені вищепераховані проблеми та задоволені базові потреби особистості, неможливо говорити про повну відмову людини від старих цінностей та норм поведінки.

С п и с о к л і т е р а т у р и

- 1.** Житловий кодекс Української РСР № 5464-Х від 30.06.1983 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5464-X>
- 2.** Бандурка О. М. Проблеми соціальної адаптації неповнолітніх / О. М. Бандурка, В. М. Трубніков, А. О. Яровий. – Харків: ХНУВС, 2003. – С.96.
- 3.** Зубков А. И. Теоретические вопросы правового регулирования труда осужденных в ИТУ / А. И. Зубков. – Томск. – 1974. – 215с. – С.4.
- 4.** Маслоу А. Мотивация и личность [Электронный ресурс] / А. Маслоу; пер. А. М. Татлыбаевой. – Киев: PSYLIB, 2004.– Режим доступа: <http://psylib.org.ua/books/masla01/index.htm>
- 5.** Таволжанський О. В. Цілі соціально-виховної роботи з засудженими до позбавлення волі / О. В. Таволжанський // Вісник Запорізького національного університету. – 2013. – № 3. – С. 220–224.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

**КАФЕДРА КРИМІНОЛОГІЇ
ТА КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОГО ПРАВА**

***ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ
КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СИСТЕМИ
УКРАЇНИ***

*Матеріали круглого столу
студентів, аспірантів, молодих учених*

(4 квітня 2017 року, м. Харків, Україна)

ТОМ 2

Харків
2017

УДК 343.8
ББК 67.309 (4УКР)

Організаційний комітет:

Гетьман А. П. – голова організаційного комітету, проректор з наукової роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, доктор юридичних наук, професор, академік Національної академії правових наук України;

Головкін Б. М. – заступник голови організаційного комітету, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Ткачова О. В. – відповідальний секретар, кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Автухов К. А. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Таволжанський О. В. – кандидат юридичних наук, асистент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Перспективи реформування кримінально-виконавчої системи України: матеріали круглого столу студентів, аспірантів, молодих вчених (4 квітня 2017 року, м. Харків): в 2т. / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого; за ред. А.П. Гетьмана, Б. М. Головкіна та інш. – Харків : Юрайт, 2017. – Т2 ., – 260 стр.
ISBN – 978-966-2740-94-3

У збірник увійшли наукові доповіді та тези виступів учасників круглого столу, присвяченого перспективам реформування кримінально-виконавчої системи України.

Матеріали подані в авторській редакції.

The collection made scientific reports and abstracts of the participants of the round table devoted to the prospects of reforming the penal system of Ukraine. Materials for were presented by the authors.

ISBN – 978-966-2740-94-3

УДК 343.8
ББК 67.309 (4УКР)

© Гетьман А.П., Головкін Б.М. та інш., 2017
© “Юрайт”, 2017

З М І С Т

Бабій О. Г., Гавриленко М. М. Клименко Є. А.	Пенітенціарна пробація як складова ресоціалізації в Україні.....	3
Бірюков М. С.	Зміни до порядку направлення осіб до відбування покарання у виді позбавлення волі.....	10
Богатюк О. В.	Мета соціально-виховної роботи із засудженими до позбавлення волі.....	13
Бугайчук А. А.	Сучасна кримінально-виконавча політика України.....	17
Бурикін В. В.	Про імперативність ресоціалізації звільненої з установи виконання покарання особи.....	21
Вовк М. М.	Відповідність вітчизняного законо-давства у сфері виконання покарань між-народним та європейським стандартам поведження із засудженими.....	24
Гадзіна М. Ю.	Звільнення від відбування покарання за хворобою: проблеми та шляхи їх розв'язання.....	28
Герашенко С.	Виконання покарання у виді арешту.....	32
Гнітій А. О.	Проблемні питання застосування та виконання покарань у виді громадських робіт.....	35
Голєв В. І.	Виправні роботи на сучасному етапі розвитку кримінально-виконавчої системи.....	39
Головко Д. Є.	Кримінально-правові проблеми застосування звільнення від відбування покарання за хворобою.....	42

Грабовська Я.Г.	Особливості виправлення та ресоціалізації неповнолітніх.....	47
Григоренко В. О.	Відбування покарання у виді позбавлення волі засудженими жінками.....	50
Грицева О. О.	Матеріально-побутове забезпечення засуджених до позбавлення волі.....	54
Гриша І. О.	Міжнародний досвід застосування покарання у виді громадських робіт.....	58
Дейнега К. В.	Участь громадськості у виправленні та ресоціалізації засуджених.....	62
Дейнега М. В.	Праця засудженого в умовах ізоляції в контексті реалізації його матеріальних зобов'язань.....	66
Джелалі В. Ф.	Деякі проблеми виправлення та ресоціалізації неповнолітніх осіб.....	70
Дзандзава Г. М.	Медико-санітарне забезпечення засуджених до позбавлення волі.....	74
Дроздова В. І.	Потрапляння наркотичних засобів до установ виконання покарань.....	78
Дуброва Т. В.	До питання про право на свободу віросповідання засуджених до позбавлення волі.....	81
Железнякова Н. І.	Соціальна адаптація засуджених до позбавлення волі під час відбування покарання.....	84
Задерей О. В.	Застосування амністії до осіб, які вчинили злочини проти основ національної безпеки: правовий аспект та перспективи застосування в сучасних українських реаліях.....	88

Зайцева А. О.	Поняття та порядок звільнення засуджених від відбування покарання у зв'язку з помилуванням.....	91
Зелінська І. А.	Проблема переведення засудженого з однієї виправної колонії до іншої.....	94
Йосипенко Н. П.	Освіта як засіб виправлення та ресоціалізації осіб, засуджених до позбавлення волі, на прикладі зарубіжних країн.....	97
Іванов Д. В.	Перспективи створення приватних колоній в Україні.....	100
Карпова В. В.	Соціально-виховна робота із засудженими до довічного позбавлення волі.....	103
Козаченко Т. О.	Щодо доцільності застосування покарання у виді обмеження волі.....	107
Козярин Д. Ю.	Особливості ресоціалізації засуджених неповнолітніх.....	111
Колісник Л. Г.	Питання забезпечення права засуджених на охорону здоров'я.....	115
Кудря А. Р.	Забезпечення конституційного права засуджених на охорону здоров'я: основні проблеми та можливі шляхи їх вирішення...	119
Куктенко Є. Л.	Пробація щодо неповнолітніх як спосіб попередження злочинності.....	123
Курочкіна О. О.	Порівняльна характеристика змісту і основних ознак виконання покарання у виді виправних робіт в радянський період та за часів незалежності України.....	127
Кухар К. І.	Актуальні проблеми застосування інститутів амністії та помилування в Україні.....	130
Кушнір Я. О.	Про забезпечення доступу до освіти осіб, засуджених до довічного позбавлення волі.....	135

Лук'яненко Н.Ю.	Ресоціалізація засуджених як напрям державної пенітенціарної політики.....	138
Лучникова Д. Ю.	Проблеми ресоціалізації осіб, які не досягли повноліття.....	141
Ляшкевич Є. І.	Місце законних інтересів у складі правового статусу засуджених.....	144
Мандзюк М.	Проблемні аспекти ресоціалізації засуджених.....	146
Михайлова Г. В.	Проблеми підготовки засуджених до звільнення від відбування покарання.....	149
Ненька Г. Ю.	Проблеми застосування покарання у виді виправних робіт.....	152
Онищенко А. Г.	Запобігання проникненню заборонених предметів до установ виконання покарань шляхом реалізації індивідуальних заходів.....	156
Оніщенко З. О.	Правовий механізм забезпечення безпеки засуджених осіб та персоналу в місцях позбавлення волі.....	159
Очерет М. О.	Роль соціально-виховної роботи із засудженими в установах виконання покарань..	162
Очкін Р. В.	Міжнародні аспекти проведення соціально-виховної роботи із засудженими до позбавлення волі.....	165
Панішева Ю. С.	Проблеми виконання покарання у виді довічного позбавлення волі.....	168/
Плеханов М.	Місце інституту пробації в системі ювенальної юстиції.....	171
Погребняк О. О.	Деякі питання забезпечення безпеки персоналу установ виконання покарань...	175
Позняк Ю. В.	Ресоціалізація неповнолітніх, засуджених до позбавлення волі.....	178

Поллак М. О.	Міжнародні стандарти поводження із засудженими.....	182
Пономаренко Є. С.	Удосконалення функціонування слідчих ізоляторів в умовах реформування кримінально-виконавчої системи України...	185
Прокопенко О.Г.	Оцінка ризику вчинення повторного кримінального правопорушення як елемент досудової пробації.....	190
Прокоф'єва А. К.	Проблема правового забезпечення права засуджених на відбування покарання за місцем проживання.....	194
Романюк А. О.	Щодо гуманізації системи виконання покарань в Україні.....	197
Роянова І. В.	Правова сутність досудової пробації та підстави її застосування.....	202
Руденко А. М.	Діяльність громадських організацій та їх вплив на кримінально-виконавчу систему України.....	205
Савенко Є. О.	Соціально-виховна робота із засудженими до позбавлення волі.....	209
Сархош Ю. Д.	Виправлення засудженого: до визна-чення поняття.....	213
Смирнова А. О.	Проблемні питання громадських робіт у системі кримінальних покарань.....	216
Суліменко О. В.	Ресоціалізація жінок, засуджених до позбавлення волі.....	219
Толокольнікова К. С.	До питання обмеження прав засуджених....	223
Уласевич Д. В	Активне виборче право засуджених.....	226
Червона С. Р.	Деякі аспекти виконання арешту.....	229
Чередниченко Д. А.	Виправлення як мета покарання засуджених до позбавлення волі.....	232

Чернишова Є. М.	Виховна робота з неповнолітніми в кримінально-виконавчому аспекті.....	235
Чусько В. В.	Пріоритетні завдання та перспективи реформування державних кримінально-виконавчих інспекцій в Україні в службу пробації.....	239
Шепеленко Л. В.	Інститут пробації: зарубіжний досвід і перспективи розвитку в Україні.....	243
Шульгата М. О.	Проблеми виконання покарання у виді штрафу.....	246
Щербакова К. Я.	Окремі питання доцільності створення слідчих органів державної кримінально-виконавчої служби України.....	251

Наукове видання

***ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ
КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СИСТЕМИ
УКРАЇНИ***

*Матеріали круглого столу
студентів, аспірантів, молодих учених*

(4 квітня 2017 року, м. Харків, Україна)

Відповідальний за випуск: Головкін Б. М.

Підп. до друку 26.05.2017. Формат 60x84 ¹/₁₆. Папір офсетний.

Друк: ризограф. Ум. друк. арк. 18,68. Облік.-вид. арк. 13,8.

Тираж 30 прим. Зам. № 114911. Ціна договірна.

Друкарня «Аладдин-Принт»

61023, м. Харків, вул. Сумська, 4, оф. 8

Тел.: (057) 764-72-11 <http://aladdin-print.ua>

Свідоцтво про державну реєстрацію В00 № 966600 від 28.03.2003 р.